

**FACILITEIT VOOR
HERSTEL EN VEERKRACHT**

2020-2026

**CONTROLEMANUAL FINANCIËLE EVALUATIE
VOORSPRONGFONDS HOGER ONDERWIJS**

BELEIDSDOMEIN ONDERWIJS EN VORMING

14 september 2022

**Gefinancierd door
de Europese Unie**

NextGenerationEU

Inhoud

Hoofdstuk 1: Inleiding	3
1.1 Financiële evaluatie	3
1.2 Controlemanual Voorsprongfonds Hoger Onderwijs	4
Hoofdstuk 2: Samenstelling financiële eindrapportering.....	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Model financiële eindrapportering	5
2.3 Verantwoording van gerapporteerde kosten	6
Hoofdstuk 3: Algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten.....	8
3.1 Algemeen	8
Hoofdstuk 4: Steekproefcontrole financiële eindrapportering.....	10
4.1 Algemeen	10
Hoofdstuk 5: Communicatie en publicitaire verplichtingen	12
5.1 Algemeen	12

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Financiële evaluatie

- 1.1.1 De 'Controlemanual Voorsprongfonds Hoger Onderwijs' is een product van het **BCS Voorsprongfonds Hoger Onderwijs** en kadert binnen de financiële evaluatie en afrekening van de projecten binnen het Voorsprongfonds (BCS = beheers- en controlesysteem).
- 1.1.2 Dit document dient samen te worden gelezen met de **kostenmanual met financiële criteria** die eveneens in de kader van het BCS Voorsprongfonds Hoger Onderwijs is uitgewerkt met het oog op enerzijds een conforme (boekhoudkundige) uitvoering van de projecten Voorsprongfonds en anderzijds een kwalitatieve en gelijkvormige rapportering daaromtrent.
- 1.1.3 Met betrekking tot de evaluatie van de projecten wordt in het BCS een onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke evaluatie enerzijds en financiële evaluatie anderzijds. De inhoudelijke evaluatie is de verantwoordelijkheid van het departement Onderwijs en Vorming (DOV) dat hierover zal rapporteren aan de stuurgroep BCS Voorsprongfonds. Voor meer informatie hier inzake kan worden doorverwezen naar de contactpersoon bij DOV: Liesbeth.hens@ond.vlaanderen.be.
- 1.1.4 De **financiële evaluatie** betreft een controle op de financiële eindrapportering door AHOVOKS en het Regeringscommissariaat voor hoger onderwijs, overeenkomstig artikel 20, §2 van besluit van de Vlaamse Regering van 26 november 2021 betreffende de toekenning van projecttoelagen in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' (VV112). AHOVOKS en het Regeringscommissariaat rapporteren over deze werkzaamheden aan de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds.
- 1.1.5 Op het niveau van de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds zal de koppeling gemaakt worden tussen de inhoudelijke input van DOV en de financiële input van AHOVOKS en het Regeringscommissariaat.
- 1.1.6 Overeenkomstig de nota aan de Vlaamse Regering dd. 30/04/2021 (VR 2021 3004 DOC.0480/1BIS) wordt gekozen voor een proportionele beheers- en controlestrategie. Concreet vertaalt dit zich enerzijds in een algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten voor elk van de uitgevoerde projecten en anderzijds in een steekproefsgewijs integraal nazicht van de financiële rapportering voor één project per instelling als vertrekbasis.
- 1.1.7 Het algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten van de projecten betreft een budgetcontrole op het niveau van het model voor financiële eindrapportering (cf. hoofdstuk 3).
- 1.1.8 De steekproefcontrole van de financiële rapportering van projecten betreft een kostencontrole op het niveau van het volledige saldodossier, i.e. model voor financiële eindrapportering en onderliggend dossier met verantwoordingsstukken (cf. hoofdstuk 4).
- 1.1.9 De financiële eindrapportering waarnaar in deze controlemanual verwezen wordt, staat naast en los van de **ESR-kwartaalrapportering**. De ESR-kwartaalrapportering volgt op een geaggregeerd niveau en op kwartaalbasis de aanwending van de middelen op en is vereist om als Vlaamse overheid te beantwoorden aan de Europese rapporteringsvereisten. Deze geaggregeerde ESR-kwartaalrapportering houdt dan ook geen enkele evaluatie in van individuele projecten of instellingen.

1.2 Controlemanual Voorsprongfonds Hoger Onderwijs

- 1.2.1 De controlemanual richt zich in de eerste plaats naar de hogeronderwijsinstellingen. Met het oog op een nauwkeurige naleving van de administratieve richtlijnen binnen het BCS Voorsprongfonds bevat deze controlemanual een uitgewerkte omschrijving van procedures en benodigde onderbouwing.
- 1.2.2 **Een afwijking ten opzichte van de beschreven richtlijnen en procedures kan aanleiding geven tot het verwerpen van gedeclareerde kosten.** Afwijkingen zullen desgevallend voor gepaste gevolggeving worden voorgelegd aan de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds.
- 1.2.3 Overeenkomstig de bepalingen dienaangaande in het BCS werd de actuele versie van dit document op **14 september 2022** voorgelegd aan de stuurgroep BCS Voorsprongfonds en op dezelfde datum goedgekeurd.

Hoofdstuk 2: Samenstelling financiële eindrapportering

2.1 Algemeen

- 2.1.1 Voor elk van de goedgekeurde projecten stelt de hogeronderwijsinstelling na afronding van de respectieve projecten een saldodossier op met het oog op de financiële eindrapportering. Gelet op de korte looptijd van de projecten wordt geen tussentijdse financiële opvolging of rapportering voorzien.
- 2.1.2 De hogeronderwijsinstelling beschikt voor elk project over een dossier bestaande uit het ingevulde **model voor financiële eindrapportering** met onderliggende **verantwoordingsstukken**.
- 2.1.3 Inzake **vormvereisten** voor de financiële eindrapportering kan worden verwezen naar het voormelde rapporteringsmodel dat vanuit de administratie ter beschikking is gesteld voor het rapporteren van de gemaakte kosten. Verder worden geen specifieke vormvereisten opgelegd voor het saldodossier.
- 2.1.4 Het ingevulde model voor financiële eindrapportering moet na afloop van de projecten in digitale vorm overgemaakt worden aan de administratie met het oog op de financiële evaluatie.
De verantwoordingsstukken moet na afronding van het betrokken project beschikbaar worden gehouden voor toezichthoudende instanties. Indien de verantwoordingsstukken via het boekhoudpakket digitaal bewaard worden per projectcode en aldus eenvoudig raadpleegbaar zijn, hoeft geen afzonderlijk dossier van verantwoordingsstukken worden samengesteld.
- 2.1.5 Concrete communicatie omtrent specifieke modaliteiten en timing van de rapportering en controle volgt nog.

2.2 Model financiële eindrapportering

- 2.2.1 De vereiste rapportering op basis van het model betreft een detailopgave met een overzicht van de individuele gedeclareerde kosten per kostensoort en subkostensoort, in lijn met de budgetfiche uit de goedgekeurde projectaanvraag.
- 2.2.2 Met betrekking tot de werkings- en uitrustingskosten vereist de gevraagde detailopgave van gerapporteerde kosten een voldoende accurate omschrijving om de inhoudelijke link met het project duidelijk te maken.
- 2.2.3 Bovendien moet met betrekking tot de werkings- en uitrustingskosten ook een korte verduidelijking worden opgenomen omtrent de toepassing van de wetgeving inzake overheidsopdrachten met vermelding van de toegepaste procedure.
- 2.2.4 In het model moet voor elke kost het referentienummer van het onderliggende bewijsstuk worden ingevuld om de koppeling met de stavingstukken mogelijk te maken en een vlot en consistent nazicht van het integrale saldodossier te faciliteren, ongeacht de controleactor die de audit uitvoert of de medewerker van de instelling die de gevraagde data moet opleveren.
- 2.2.5 De rapportering per project bevat ook de formele bevestiging van de projectverantwoordelijke dat de vermelde gegevens feitelijk juist en volledig zijn, er geen dubbele financiering is en dat de bewijsstukken toereikend zijn en aan een controle kunnen worden onderworpen.
- 2.2.6 Daarnaast bevestigt de rector of de algemeen directeur globaal voor de instelling dat de vermelde gegevens feitelijk juist en volledig zijn, er geen dubbele financiering is en dat de bewijsstukken toereikend zijn en aan een controle kunnen worden onderworpen (cf. rubriek 2.1.1 van de kostenmanual met financiële criteria). Dit gebeurt middels een algemene

verklaring op eer. Voor het model voor deze verklaring op eer kan worden verwezen naar [bijlage 1](#).

2.3 Verantwoording van gerapporteerde kosten

- 2.3.1 Een dossier met verantwoordingsstukken is de onderbouw van het model voor financiële eindrapportering en dient ter **staving van de gerapporteerde kosten**. Elke gerapporteerde kost moet op eenvoudig verzoek vanwege de toezichthouder kunnen worden verantwoord met authentieke stavingsstukken. De stukken dienen **via een referentienummer eenduidig gelinkt te worden aan het model van financiële rapportering (cf. 2.2.4)**.
- 2.3.2 De instelling houdt de relevante en originele bewijsstukken ter beschikking van de gemandateerde Vlaamse of Europese toezichthouders. Dit kan ook onder gedigitaliseerde vorm. **Alle gegevens en bewijsstukken worden conform het Europees Financieel Reglement (art. 132)¹ bewaard voor een periode van minstens 5 jaar na de laatste betaling van het project**. Gegevens en documenten met betrekking tot audits, beroepsprocedures, geschillen, claims met betrekking tot juridische verbintenissen of met betrekking tot onderzoeken van OLAF² worden bijgehouden totdat deze zijn afgerond. Voor gegevens en documenten met betrekking tot onderzoeken door OLAF is de verplichting tot het bijhouden van toepassing van zodra de ontvanger van die onderzoeken in kennis is gesteld.
- 2.3.3 Bij een eventuele controle ter plaatse door de bevoegde instanties zal de instelling de nodige schikkingen treffen om de controle op de uitvoering van de projecten mogelijk te maken. Hierbij wordt vrije toegang verleend tot de lokalen waar de acties hebben plaatsgevonden en waar de bewijsstukken zich bevinden.
- 2.3.4 **Inzake verantwoording van loonkosten (kostenrubriek 1):** in geval van loonkosten is de vereiste verantwoording tweeledig, overeenkomstig rubriek 3.2.2 van de kostenmanual met financiële criteria. Enerzijds dienen de daadwerkelijke **uitgaven aan loonkosten** te worden bewezen aan de hand van individuele rekeningen, loonfiches of eventuele andere uitgavenbewijsstukken (cf. andere loonkosten). Anderzijds moet ook verantwoording beschikbaar zijn met betrekking tot de **inzet van het personeelslid (bestede arbeidstijd)** waarvoor loonkosten in rekening zijn gebracht. De inzet moeten bewezen worden aan de hand van registratietabellen (tijdsregistratie) en/of personeelsfiches (taakomschrijving).
- 2.3.5 **Inzake verantwoording van werkingskosten (kostenrubriek 2):** facturen of uitgavenbewijsstukken.
- 2.3.6 **Inzake verantwoording van uitrustingskosten (kostenrubriek 3):** facturen of uitgavenbewijsstukken indien de volledige aankoopkost in rekening wordt genomen. Aankoopfactuur en afschrijvingstabel uit de boekhouding indien enkel de afschrijvingskosten worden aangerekend voor de duur van het project.
- 2.3.7 In aanvulling op 2.3.6 moeten ook verantwoordingsstukken met betrekking tot de gevolgde aanbestedingsprocedure ter beschikking worden gehouden. In de eerste plaats gaat het om het bestek, het gunningsverslag en het bewijs van de bekendmaking van de overheidsopdracht (dan wel het bewijs dat leveranciers zijn uitgenodigd om een offerte in te dienen). Indien relevant, kunnen ook de ontvangen offertes, de gunningsbrieven/afwijzingsbrieven, het contract en eventuele contractwijzigingen worden opgevraagd. In geval de aankoop een

¹ VERORDENING (EU, Euratom) 2018/1046 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 18 juli 2018

² Europees bureau voor fraudebestrijding (website: https://ec.europa.eu/anti-fraud/home_en)

onderdeel is van een groter contract of van een raamcontract, dan moeten zowel de stukken met betrekking tot het groter contract of raamcontract worden bewaard, als de stukken die betrekking hebben op de specifieke bestelling waarvoor kosten worden gerapporteerd.

Hoofdstuk 3: Algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten

3.1 Algemeen

- 3.1.1 Het algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten vertaalt zich in een **budgetcontrole op basis van het model voor financiële eindrapportering**. Het betreft een controle naar het subsidiabele karakter van de gerapporteerde kosten op basis van de informatie zoals opgenomen in het rapporteringsmodel.
- 3.1.2 Dit algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten gebeurt voor elk van de goedgekeurde projecten (100% van de populatie) en dit na afloop van de betrokken projecten. Concrete communicatie omtrent specifieke modaliteiten en de timing van deze controles volgt nog.
- 3.1.3 Het doel van deze budgetcontrole is nagaan of **voldoende bedragen** kunnen worden **aangetoond en aanvaard** om de uitbetaling van het resterende saldo te rechtvaardigen. Dit betreft een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde (cf. infra).
- 3.1.4 In de functie van de vooropgestelde doelstelling is deze budgetcontrole er met name op gericht om een antwoord te formuleren op de volgende vragen:
- Zijn de gerapporteerde bedragen in overeenstemming met **de goedgekeurde begroting** zoals opgenomen in de budgetfiche van de projectaanvraag en bijgevolg in overeenstemming met het toekenningsBVR? En zijn bij **eventuele afwijkingen de principes uit rubriek 2.1.3 van de kostenmanual** gerespecteerd?
 - Komen de **gerapporteerde kosten in aanmerking voor subsidiëring**, overeenkomstig de bepalingen in de kostenmanual?
 - Zijn de **gerapporteerde kosten relevant** in functie van de projectaanvraag?
- 3.1.5 Standaard vereist dit algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten van projecten geen inzage van het onderliggende dossier met verantwoordingsstukken. In geval van specifieke vragen of onduidelijkheden kan evenwel toch bijkomende informatie worden opgevraagd. **Motivering en onderbouwing van de gerapporteerde kosten moet steeds voorhanden zijn.**
- 3.1.6 Op basis van de bevindingen van het onderzoek wordt door het Regeringscommissariaat een voorstel van beslissing geformuleerd ter attentie van de afdeling HV van AHOVOKS als medeverantwoordelijke voor de controle op de financiële eindrapportering. In dit voorstel worden de gerapporteerde bedragen voorgelegd voor aanvaarding of - bij vastgestelde afwijkingen - voor verwerping (al dan niet gedeeltelijk). Na akkoord van de afdeling HV van AHOVOKS wordt dit voorstel tot beslissing ter validatie voorgelegd aan de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds.
- 3.1.7 Referentiekader:
- Besluit van de Vlaamse Regering van 11 oktober 2013 tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs (Codex Hoger Onderwijs)
 - Visienota Voorsprongfonds - goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 februari 2021
 - De oproep tot het indienen van een plan, door de hogescholen en universiteiten, tot het bekomen van een projecttoelage in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse veerkracht" (VV 112) – goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 juli 2021;
 - Besluit van de Vlaamse Regering van 26/11/2021 betreffende de toekenning van projecttoelagen in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" (VV112)

- Besluit van de Vlaamse Regering van 17/12/2021 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 november 2021 betreffende de toekenning van projecttoelagen in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" (VV112)
- Kostenmanual met financiële criteria Voorsprongfonds Hoger Onderwijs – verspreid via Mijn Onderwijs per 4/03/2022.

3.1.8 Nationale regelgeving evenals algemene Europese regelgeving inzake staatssteun, milieu, gelijke kansen, overheidsopdrachten, publiciteit en publieke financiering is steeds van toepassing en prevaleert op de regels opgenomen in deze controlemanual.

Hoofdstuk 4: Steekproefcontrole financiële eindrapportering

3.2 Algemeen

- 4.1.1 Naast het hiervoor toegelichte algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten zal een meer diepgaande controle gebeuren aan de hand van een steekproef. De steekproefcontrole van de financiële eindrapportering van de projecten betreft een kostencontrole op het niveau van het volledige saldodossier aan de hand van alle verantwoordingsstukken. Er wordt nagegaan of **voldoende bedragen** kunnen worden **aangetoond en aanvaard** om de uitbetaling van het resterende saldo te rechtvaardigen en om geen volledige of gedeeltelijke terugvordering te moeten starten van de reeds verkregen voorschotten.
- 4.1.2 Concreet zal per hogeronderwijsinstelling standaard 1 project voorwerp zijn van deze integrale controle. De steekproef voor het integraal nazicht van de financiële eindrapportering zal als dusdanig in eerste instantie betrekking hebben op ca. 10% van de populatie (ca. 25 van 250 projecten).
- 4.1.3 Per steekproefelement (project) zal 100% van de gerapporteerde kosten voorwerp zijn van onderzoek.
- 4.1.4 Deze controle wordt voorzien na afloop van de betrokken projecten. Concrete communicatie omtrent specifieke modaliteiten en de timing van deze controles volgt nog.
- 4.1.5 Binnen de steekproefcontrole worden aanvullend op de controleobjectieven geformuleerd onder titel 3.1.4 ook het volgende geverifieerd:
- Kunnen de gerapporteerde kosten worden onderbouwd en aangetoond met authentieke en conforme verantwoordingsstukken?
- Daarnaast geeft deze fase bijkomende zekerheid over de controleobjectieven van het algemeen nazicht van de gedeclareerde kosten.
- 4.1.6 In aanvulling op het referentiekader geformuleerd onder hoofdstuk 3 wordt het nazicht binnen de kostencontrole uitgebreid naar volgende elementen:
- Naleving van de wetgeving inzake overheidsopdrachten.
 - Het vermijden van dubbelfinanciering.
- In het algemeen wordt het nazicht op dubbelfinanciering onderbouwd door het verplicht vermelden van de analytische projectcode in de boekhouding. Voor projecten die voorwerp zijn van een steekproefcontrole zal een overzicht van alle boekingen per analytische projectcode opgevraagd worden.
- Daarnaast worden specifiek ook de subsidiestromen in het kader van het Voorsprongfonds aan een detailnazicht onderworpen, i.c. projecten met meerdere partners en kosten die mogelijks onder andere dossiers ressorteren.
- 4.1.7 In geval van onvolkomenheden of onduidelijkheden kan de controle op de financiële rapportering en de onderliggende bewijsstukken uitgebreid worden naar de financiële eindrapportering voor andere projecten.
- 4.1.8 Op basis van de bevindingen van het onderzoek wordt door het Regeringscommissariaat een voorstel van beslissing geformuleerd ter attentie van de afdeling HV van AHOVOKS als medeverantwoordelijke voor de controle op de financiële eindrapportering. In dit voorstel worden de gerapporteerde bedragen voorgelegd voor aanvaarding of - bij vastgestelde afwijkingen - voor verwerping (al dan niet gedeeltelijk) rekening houdend met de ernst van de afwijking. Voor afwijkingen met betrekking tot de wetgeving inzake overheidsopdrachten zal het voorstel van het Regeringscommissariaat rekening houden met het Besluit van de

Europese Commissie nr. C(2019) 3452 van 14 mei 2019 tot vaststelling van de richtsnoeren voor het bepalen van de financiële correcties die moeten worden verricht op de door de Unie gefinancierde uitgaven in geval van niet naleving van de toepasselijke regels inzake overheidsopdrachten. Na akkoord van de afdeling HV van AHOVOKS wordt dit voorstel tot beslissing ter validatie voorgelegd aan de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds.

Hoofdstuk 5: Communicatie en publicitaire verplichtingen

5.1 Algemeen

- 5.1.1 Projecten die een beroep doen op financiering uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit van de Europese unie (RRF) zijn gebonden aan een aantal communicatieverplichtingen. Voor meer informatie kan worden verwezen naar hoofdstuk 5 van de kostenmanual en naar artikel 25 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 november 2021 betreffende de toekenning van projecttoelagen in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' (VV112).
- 5.1.2 Vermits de communicatie en publicitaire verplichtingen gelden als subsidievoorwaarden wordt bij het nazicht van de financiële eindrapportering en stavingsstukken ook nagegaan of de hogeronderwijsinstellingen aan deze verplichtingen hebben voldaan bij uitvoering van de projecten.
- 5.1.3 De controle op het naleven van de communicatie en publicitaire verplichtingen kan inzage van specifieke stukken vereisen.
- 5.1.4 Het niet naleven van de richtlijnen inzake communicatie en publicitaire verplichtingen kan een gedeeltelijke inhouding van de projecttoelage tot gevolg hebben. Vaststellingen worden voor passend gevolg voorgelegd aan de Stuurgroep BCS Voorsprongfonds. Hierbij wordt desgevallend rekening gehouden met de frequentie, de aard en de ernst van de vastgestelde onregelmatigheid en de eventueel genomen corrigerende/compenserende maatregelen.

VERKLARING OP EER

Ik, ondergetekende(naam en voornaam) onderschrijf
als(functie) bij(naam
instelling) de feitelijke juistheid en de volledigheid van de vermelde gegevens in de eindrapportering
van de respectieve projecten in het kader van het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs. Ik bevestig
tevens de afwezigheid van dubbele financiering inzake de gerapporteerde kosten. De financiële
eindrapportering voor de betrokken projecten is toereikend en wordt voor de voorgeschreven
termijn ter beschikking gehouden van de controleactoren.

Gedaan te(plaats), op (datum)

Handtekening

Gefinancierd door
de Europese Unie
NextGenerationEU